

Základy práva

Relativní majetková práva

Mgr. et Mgr. Lenka Šmídová Malárová, Ph.D.

Program

- relativní majetková práva – charakteristika
- druhy závazků
- vznik závazku
- obsah závazku
- změna závazku
- zánik závazku
-

Relativní majetková práva - charakteristika

§ část čtvrtá OZ

§

§ závazkové právo; upravuje vztahy mezi dlužníkem a věřitelem

§

§ účinky jen mezi stranami (*inter partes*) x absolutní majetková práva (*erga omnes*)

§

§ **druhy závazků:** synallagmatické závazky, asynallagmatické závazky

§ synallagma → zavazují obě strany vůči sobě navzájem

§ asynallagma → práva a povinnosti stran nejsou vzájemně podmíněny

§

§

§

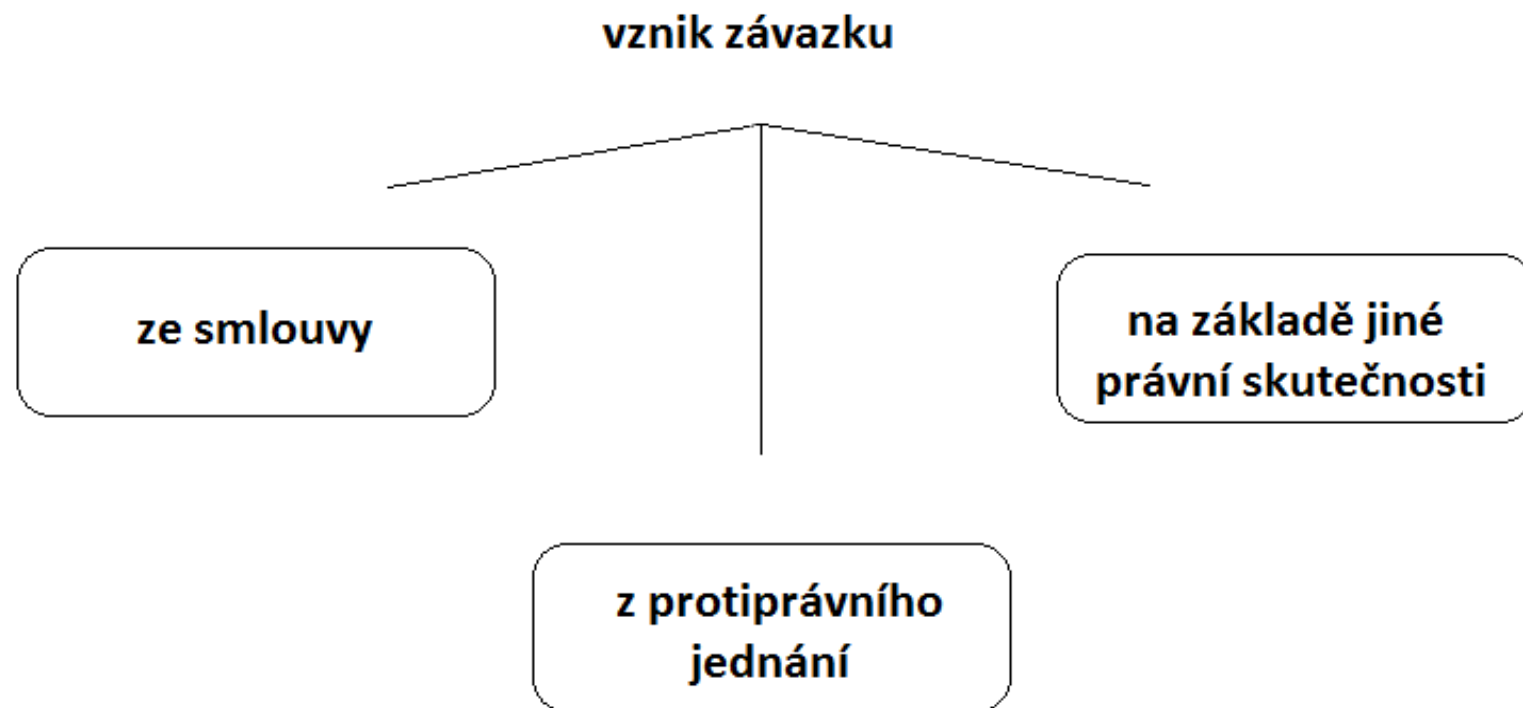
Relativní majetková práva - charakteristika

Příklady

*V případě kupní smlouvy vystupuje prodávající jako věřitel i dlužník kupujícího a kupující má rovněž postavení věřitele i dlužníka ve vztahu k prodávajícímu. To znamená, že prodávající je, co do povinnosti převést vlastnické právo k věci, jež je předmětem kupní smlouvy, dlužníkem kupujícího, současně je však také jeho věřitelem, protože má právo na zaplacení kupní ceny. Totéž platí pro kupujícího, který má právo na převod věci do svého vlastnictví a stává se tak věřitelem prodávajícího, na druhé straně je nicméně povinen uhradit stanovenou kupní cenu a v této rovině pak vystupuje jako dlužník prodávajícího. **(Synallagmatický závazek)***

*Podstatou smlouvy o výpůjčce je závazek půjčitele poskytnout vypůjčiteli konkrétně vymezenou, nezuživatelnou věc do dočasného užívání, které je bezplatné. V praxi se jedná zpravidla o případ výpůjčky knihy z univerzitní knihovny. **(Asynallagmatický závazek)***

Vznik závazku

Vznik závazku

Příklad:

Závazek vydlužitele vrátit zapůjčitelu zapůjčené peníze vzniká z uzavřené smlouvy o zápůjčce. (Smlouva)

Návštěvník nákupního centra je povinen uhradit náhradu škody za úmyslné poničení vánoční výzdoby provozovateli centra, tj. poškozenému. (Protiprávní jednání)

Nedohodnou-li se rozvedení manželé na výši výživného, o vyživovací povinnosti druhého manžela rozhodne soud. (Jiná právní skutečnost)

§

§

§

§

§

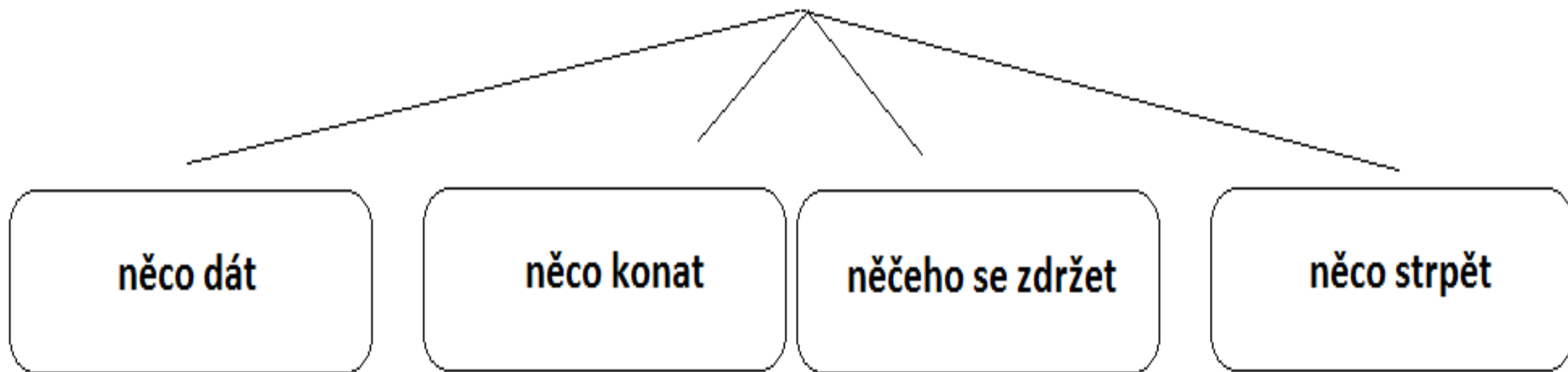
§

§

§

§

obsah závazku

Obsah závazku – příklady

Povinností převodce z titulu smlouvy o převodu vlastnického práva k jednotce je předat jednotku do vlastnictví nabyvatele. **(Něco dát)**

Zhotovitel je z titulu uzavřené smlouvy o dílo povinen řádně a včas dokončit zakázkovou výrobu kuchyně na míru. **(Něco konat)**

Smlouva o zřízení služebnosti inženýrské sítě zavazuje vlastníka pozemku k tomu, aby se zdržel všeho, co k vede k jejímu poškození nebo zničení. **(Něčeho se zdržet)**

Z titulu smlouvy o zřízení služebnosti cesty se povinný zavazuje k tomu, že strpí, aby oprávněný používal jeho příjezdovou cestu k domu. **(Něco strpět)**

§

§

§

§

§

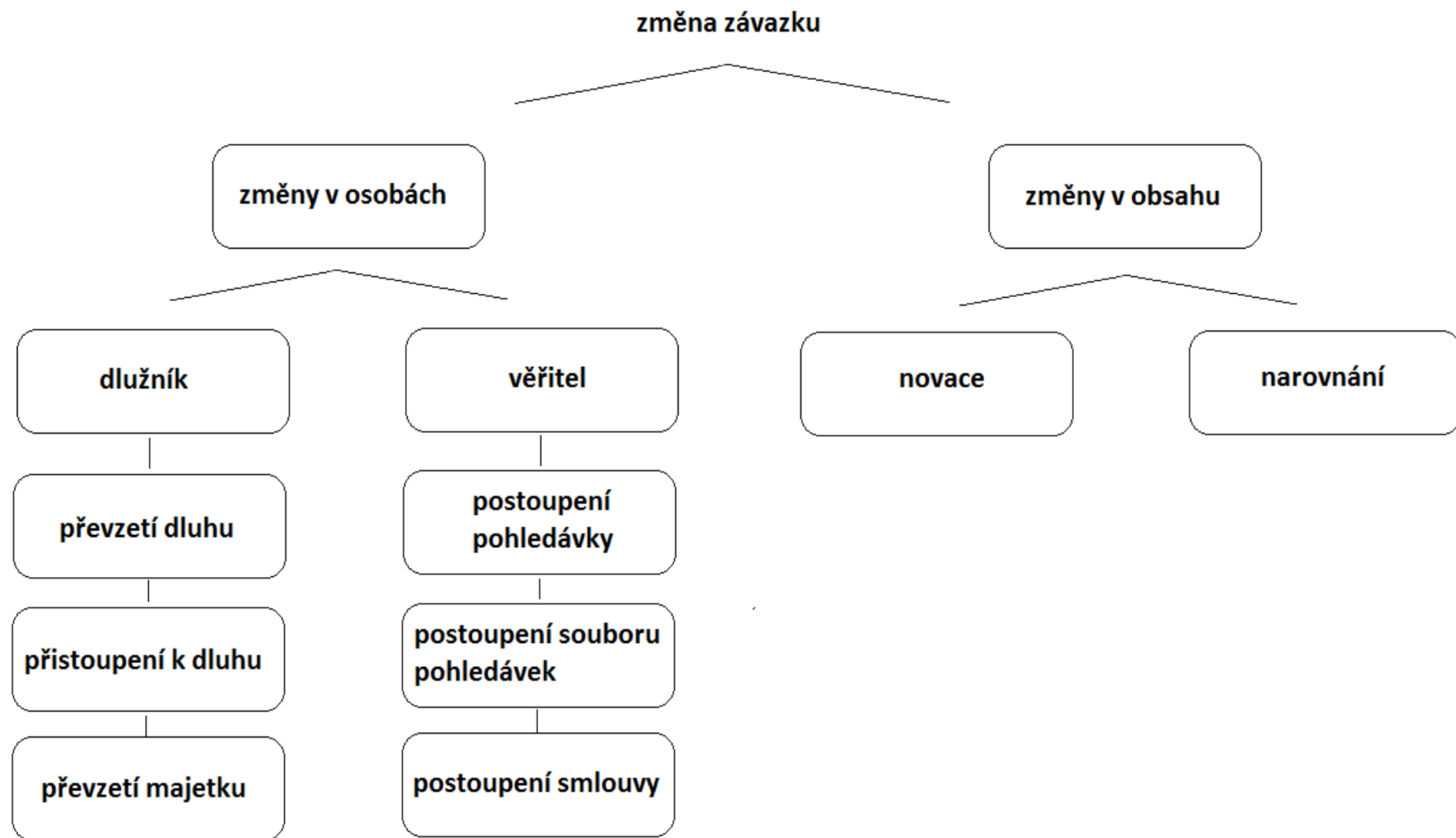
§

§

§

§

Změna závazku – příklad I.

Změna v osobě dlužníka

*V případě souhlasu zapůjčitele s **převzetím dluhu** jinou osobou se novým vydlužitelem stává tato osoba a závazek původního dlužníka ke splnění dluhu tímto zaniká.*

*Dohodne-li se vydlužitel o převzetí dluhu s třetí osobou bez souhlasu zapůjčitele, hovoříme o **přistoupení k dluhu**. To znamená, že původní závazek vydlužitele nezaniká a zavázání budou oba dlužníci společně a nerozdílně.*

*V případě, že se podnikající fyzická osoba rozhodne, že svůj majetek související s výkonem živnosti převede na jinou osobu, má se za to, že nabyvatel tento **majetek převezme** včetně všech aktiv i pasiv, jež tvoří jeho podstatu. Jako konkrétní příklad můžeme uvést situaci, kdy je nabyvatel povinen vyplatit dlužné mzdy zaměstnancům svého předchůdce.*

§

§

§

§

§

§

Změna závazku – příklad II.

Změna v osobě věřitele

Zapůjčitel může **postoupit pohledávku nebo soubor pohledávek** jinému věřiteli i bez souhlasu vydlužitele. Oproti tomu se liší **postoupení smlouvy**, které je vázáno na souhlas dlužníka.

Změna v obsahu

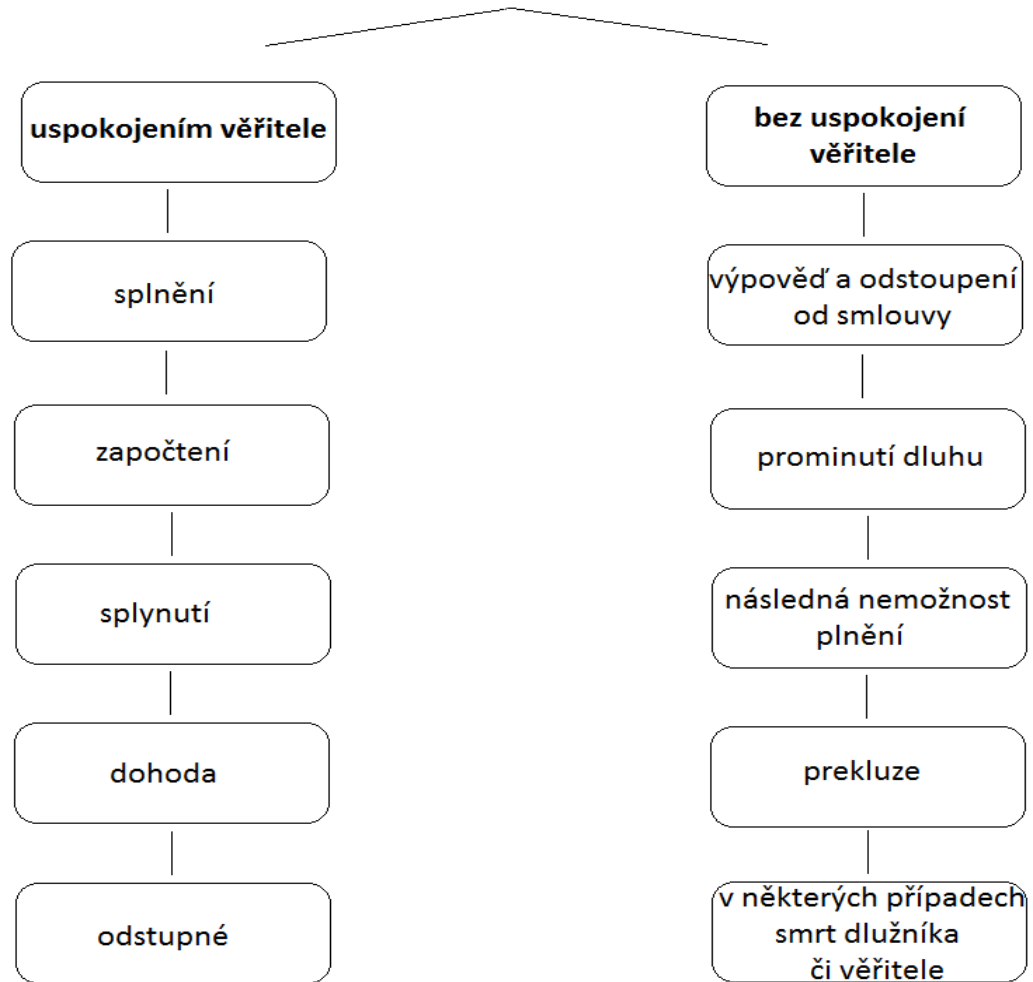
Prodávající se může s kupujícím dohodnout na dodatečné úpravě vzájemných práv a povinností. V případě, že je zachována původní podstata smlouvy, hovoříme pouze o **narovnání**. To znamená, že původní závazek nezanikne a platí, byť v pozměněné podobě, nadále.

V případě **novace** dochází ke zrušení původního závazku, který je nahrazen závazkem novým. V praxi se jedná o situace, kdy mezi účastníky příslušného závazkového vztahu vyvstane potřeba smlouvu podstatně upravit, a to tak, že se strany dohodnou o uzavření smlouvy nové.

§
§
§
§
§

§

zánik závazku

Otázky k procvičení

1. Uvedte předpoklady pro vznik závazkového vztahu.
2. Jaký je rozdíl mezi započtením a splynutím pohledávek?
3. Vysvětlete podstatu převzetí dluhu a uveďte, jak se liší od přistoupení k dluhu.
4. Co je následná nemožnost plnění? Vysvětlete na příkladu.

§

§

§

§

§

§

§

§

§

§

Díky za pozornost!